

הגזול ומאכיל פרק עשירי בבא קמא

ק"ו.

עין משפט
גר מצוה

ק"א א ב מ"י פ"ו מהל' חובל ומקל ה"ל א ב סגן עש"ט ע"י ח"מ ק"י טע"י פ"ו מהל' ק"א ג מ"י פ"ב מהל' גביה ה"ל ב:
ק"ד ד ה ו מ"י פ"ח מהל' חובל ומקל ה"ל ג ד וע"ן בשבט ובמ"מ פתח עש"ט ע"י ח"מ פ"י טע"י פ"ב מהל' ק"ז ז מ"י שם הלכה ה טע"ט פ"ט פ"י ה:
ק"ח ח מ"י שם ה"י טע"ט פ"ט פ"י ה:

לאו משום דקנס הוא. והא דמעיקרא לא גזרו על זה כמו על זה למאי דלא מסיק לדעתיה השתא עומתא דהפסד מועט איכא למימר דמעשה ארע נמטמא ונמנמך לך גזרו עליהם בשעת מעשה: כיון שגנפ' ביד עובדי כוכבים אין פרחמים ע"יו. כלומר שפיר מיקרי מסור

אי דינא. הוא שמסור ישלם: גמרינן. מהאי מעשה דרב נחמן לשאר גרמי דנוקין דלמלא: ואי קנסא. הוא דקנסיה רב נחמן משום דרגיל היה צדק לא גמרינן מיניה: סמטמא. טהרותיו של חבירו או מנמך יינו של חבירו לע"ז דלע"ג דקמיה מנה ואין היקף ניכר משלם: (א) לא חזרו לא.

אי דינא אי קנסא א"ל אי דינא גמרינן מיניה אי קנסא לא גמרינן מיניה **ומנא תימרא** דמקנסא לא גמרינן דתניא (ב) בראשונה היו אומרים "המטמא והמנמך חזרו לומר אף יהמדמע חזרו אין לא חזרו לא מאי טעמא לאו משום דקנסא הוא וקנסא לא גמרינן מיניה לא מעיקרא סברי (ג) להפסד מרובה חששו להפסד מועט לא חששו ולבסוף סברי להפסד מועט נמי חששו אינו והא תני אברה דרבי אבין (ד) בראשונה היו אומרים המטמא והמדמע חזרו לומר אף המנמך חזרו אין לא חזרו לא מאי טעמא לאו משום דלא גמרינן

היינו גמרי' מדמע ממנמך: סמטמא. עבר חולין בתרומה דהפסדת דמי המולין דלא חזו מהשתא אלא להמכר לכהניס: להפסד מרובה. מטמא תרומה הפסד מרובה הוא דמו לא חזיא לאכילה. מדמע הפסד מועט הוא דהא מוזבן לכהניס דדמי תרומה: אף מנמך (ו) לא חזרו לא. גמרינן מנמך אע"ג דהפסקירו מרובה ממדמע ומטמא דהפסקירן מועט לגבי מנמך: זרק חץ. בשבת: עקירה לורך כנסת. לכיון דצין עקירה להנחה קרע נמלא מעשה שבת ומעשה (ז) עקירה צלף כאלד ולא אחרין משעת עקירה חייב ממון ומתחייב בנפשו לא היו עד שעת הנחת חץ. והכא נמי הגבחה יין לורך ניסוך הוא ותשלומין וחיוב מיתה דע"ז צלף כאלד: לבי אביוני. מקום: נשא ונתן ביד חייב. דהציל עמנו בתמון חבירו: מטמא. צלף אונס: דרי ואמטי. טעמי והולך עמנו לגבי המלך: ה"פ. דלם נשא ונתן ביד חייב: היכא דלא אוקמינשו. העובדי כוכבים על הממון מעיקרא ע"י האונס אלא הלך ונטל ונמנו להס אכל הכא דלוקמיניה על היין קלייה ודהאיא שעתא פטור כי אמטי תו דאונס: דקאו אמטי: פקיע. קשר: חייב. וזע"ג דקאי עובדי ע"ג הממון הואיל ונשא ונתן ביד חייב: בסרי פירי נהרא. עב"ס מלך זה והעמיר מלך זה דאי לא היכי נהליה לא מני אנס למשקליה: שופא. ממכורת לגביס לא לחיות: לקועיה. לזאריה. שר במפרקו: טוא. מיה והוא שור הכר דמתפרנס (דכ"ס יד) טוא חמר מורכלל טור שור נלא יער: אין מרחמין עליו. ושפיר עבדת דקטלמיה: מסיים מסיכא דיומא לרבנן. היה מחור ושונה להס מה שדרש רבי יוחנן אמו היום לפי שר"ל חסס גדול היה ולאחר ששמעו כולן מפי הכר חזר ומכונה בידס: בדרא קמא. שבע שורות תלמידים יושבים לפניו זו לפניס מוז: ביספרקי. תפ"י"ד בלע"ז: מפרסי גביניס. גבות עיניו גדולים וממקין עיניו: פריטא שפסיס. נקרעה שפתו על ידי מכה: דהלא

מקנסא לא מעיקרא סברי כרבי אבין ולבסוף סברי כרבי ירמיה רמיה מעיקרא סברי כרבי אבין (ה) דאמר רבי אבין יורק חץ מתחילה ארבע (ו) ולבסוף ארבע וקרע שיראין בהליכתו פטור שהרי עקירה צורך הנחה היא ומתחייב בנפשו ולבסוף סברי כר' ירמיה (ז) דא"ר ירמיה משעת הגבחה קנייה אחייב ליה ממון מתחייב בנפשו לא הוי עד שעת ניסוך רב הונא בר יהודה איקלע לבי אביוני אתא לקמיה דרבא א"ל כלום מעשה בא לידך א"ל ישראל שאנסוהו עובדי כוכבים והראה ממון חבירו בא לידי וחייבתיו א"ל אהדר עובדא למריה דתניא ישראל שאנסוהו עובדי כוכבים והראה ממון חבירו פטור ואם נטל ונתן ביד חייב אמר רבה האם הראה מעצמו כנשא ונתן ביד דמי יהוא גברא דאנסוהו עובדי כוכבים ואחוי אחמרא דרב מרי בריה דרב פנחס בריה דרב חסדא א"ל דרי ואמטי בהדן דרא ואמטי בהדיהו אתא לקמיה דרב אשי פטריניה א"ל רבנן לרב אשי והתניא אם נשא ונתן ביד חייב א"ל הני מילי היכא דלא אוקמיה עילויה מעיקרא אבל היכא דאוקמיה עילויה מעיקרא מיקלי קלייה אחיביה רבי אבהו לרב אשי אמר לו אנס הושיט לי פקיע עמיר זה או אשכול ענבים זה והושיט לו חייב הכא במאי עסקינן כגון דקאי בתרי עברי נהרא. דיקא נמי דקתני הושיט ולא תני חן ש"מ: ההוא שותא דהו מנצו עלה בי תרי האי אמר דידי הוא והאי אמר דידי הוא אזל חד מנייהו ומסרה לפרהגנא דמלכא אמר אביי יכול לומר אנא כי מסרי דידי מסרי א"ל רבא וכל כמיניה אלא אמר רבא ימשמתינן ליה עד דמיייתי ליה וקאי בדינא ההוא גברא דהוה בעי אחוויי אתיבנא דחבריה אתא לקמיה דרב א"ל לא תחוי ולא תחוי א"ל מחוינא ומחוינא יתיב רב כהנא קמיה דרב שמטיה לקועיה מיניה קרי רב עילויה יבגיד עולפו שכבו בראש כל חוצות כתוא מכמר מה תוא זה כיון שנפל במכמר אין מרחמין עליו אף ממון של ישראל כיון שנפל ביד עובדי כוכבים אין מרחמין עליו א"ל רב כהנא עד האידנא הו' פרסאי דלא קפדי אשפיכות דמים והשתא איכא ייוונאי דקפרו אשפיכות דמים ואמרי מרדין מרדין קום סק לארעא דישאל וקביל עלך דלא תקשי לרבי יוחנן שבע שנין אולא אשכחיה לריש לקיש וקא מסיים מתיבתא דיומא לרבנן אמר להו ריש לקיש היכא אמרו ליה אמאי אמר להו האי קושיא והאי קושיא והאי פירוקא והאי פירוקא אמרו ליה לריש לקיש אזל ריש לקיש א"ל לרבי יוחנן ארי עלה מבבל לעיין מר במתיבתא דלמחר למחר אותבוה בדרא קמא קמיה דר' יוחנן אמר שמעתתא ולא אקשי שמעתתא ולא אקשי אנתתיה אחורי שבע דרי עד דאותביה בדרא בתרא א"ל רבי יוחנן לר"ש בן לקיש ארי שאמרת געשה שועל אמר יהא רעוא דהני שבע דרי להו חילוף שבע שנין דאמר לי רב קם אכרעיה א"ל נהדר מר כרישא אמר שמעתתא ואקשי אוקמיה בדרא קמא אמר שמעתתא ואקשי ר' יוחנן הוה יתיב אשבע (ב) בסתריק שלפי ליה חדא בסתרקא מתותיה אמר שמעתתא ואקשי ליה עד דשלפי ליה כולהו בסתריק מתותיה עד דיתיב על ארעא רבי יוחנן גברא סבא הוה ומסרחי גביניה אמר להו לי עיני ואחוייה דלו ליה במכחלתא דכספא חזא דפרטיה שפוותיה סבר אתוך קמחייך ביה חלש דעתיה ונח נפשיה למחר אמר להו רבי יוחנן לרבנן חיותו לבבלאה היכי עביד אמרו ליה דרכיה הכי על לגבי מערתא חזא דהוה הורא

מוסף רש"י
משעת הגבחה. על מנח נחלו גיטין ג. לפרהגנא. ממונה על מלך (ב"מ פג.). מרדין. היא נתיחה בלשון פקיע וכן מפורש בשערי דרב האי גאון (ב"מ פג.). דלו ליה במכחלתא דכספא. שהיו עשפיו ממקון לת עיני ומגביהו במחלתא דכספא (תענית י.ו).

תורה אור השלם

1. בגין עולפו שכבו בראש כל חוצות כתוא מכמר המלאים ממת יי גערת אלקיך: ישעיהו נא כ

הנהרות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה עקירה וכו' מעשה שבת ומעשה קריעה צלף כאלד ולא אחרין משעת קריעה חייב: חייב:

גליון הש"ס

גמ' דיקא נמי דקבי' הושיט בו. בעין זה ע"ז ק"ד ע"ז:

לעני רש"י

הסידר [ספרי]. שטיח.

הגזול ומאכיל פרק עשירי בבא קמא

ק"ח.

עין משפט
גד מצוה

(א) כטונית יב: צ"מ לו:
קטו: ע"ש צ"ב קל"ה,
(ב) וקדושן מה: וצ"ל,
(ג) [בכ"ף אמת רבה],
(ד) בן העמיק הכ"ז בגמרא
(ה) ובכ"ז ובי"ב הש"ך בשם
רש"י.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה רב נחמן
וכי' ראה ר"י את ר"י
שחי"ב:

מוסף רש"י

ור"ב ור' יוחנן אמרי
פטור. מלשם ומכל
מקום משגיגין ליה שנועתי
היטת שכן הוא מבינו
שגוף ידוע שהוא חייב לו
(במכות י"ב).

פרה רבועה כו'. וגזול לא משכה והיא כקרקעות ולר"א דלמר
שדה נגזלת קונה פרה עמה וסייב לשלם דמטלטלין נקנין אגב
קרקע ולבינן לא קנה שדה ולא פרה שדה: **מתני'** לא יחזיר
לו **במדבר**. אם אין זה תובעו אין זה יכול לכופו לקבל חובו
או פקדונו במדבר ללא מקום
שימור הוא: **על מנה ללא למדבר**.
קס"ד שאמר לו ליה זה על מנת
שנלא למדבר ושם אפרע נך להכי
פרך פשיטא והא מתנה זהדיא
לקבלו במדבר: **גמ'** ניתנה ליתבע.
אם ירצה מלואו דידי על העלוונה:
(ז) אי בעית ללאדורי ניהלך הסס
מהדרנא לך. ושמעתינא מנה דלע"ג
ללא תנאי גמור הוא דהא אי בעית
קאמר אפ"ה כיון דידע דליהו נמי
למדבר נפיק על כרחו יקבלס: רב
הונא ורב יהודה אמרי חייב. לשלם:
פטור. ומיהו ישבע כדאמר שאין
יודע שחייב לו כלום דלא עדיף
שמה מצדי דהא א"י הוא טעין ליה
אין לך צדי כלום הוא משביעין ליה
שנועת היטת: דקא **תבע ליה**. ואל
גולתני יהוי טענת צדי: **ללא ידי**
שמים. וכיון דקא מודי דודאי גוליה
לא נפיק ידי שמים עד דעביד
השבה אבל סיפא הואיל ולא גולן
ידע ולא גזול ידע ליכא שום טענת
צדי לא צריך למיפק ידי שמים:
אסמר נמי. דהיכא דנא לנאט ידי
שמים אפילו מאן דפטור ליה מדיני
אדם מודה דחייב היכא דליכא קנא
טענת צדי הלכך רב הונא דלוקמה
רישא דנלא תבע הואיל ואיכא
קנא צדי דהא גולן ידע דגוליה
מעיקרא חייב צנא לנאט ידי שמים:
מתני' חייב באחריותו. דממי
גנבה קס ליה צרומיה והשבה דענד
לאו השבה היא עד שמודע להו
לבעלים: ומנו אש האן. אחר שהחזירו
והיא שלימה הכי יש כאן דעת
בעלים: **גמ'** לדעת צריך דעת.
אם הכירו הבעלים שנגנב מהן טלה
צריך שידעו אשחיותנה ואי לא
הודע להו אע"ג דמנו את האן
והיא שלימה עדיין חייב באחריותה
דכיון דידע הוא ליה גוליה גמורה
וצעתינא השבה מעלותה: **שלא לדעת**.
לא הכירו בעלים קודם חזרה שמהא
לאנס חסירה כלום ולאחר חזרה מנו
את האן והיא שלימה פוטרי מנין:
אסיפא. לא ידעו הבעלים בגניבתו
וצחורתו ומנו את האן והיא שלימה
פטור אבל ידעו לא מהני מנין:
ושמאל אמר בין לדעת בין שלא
לדעת מנין פוטרי וכי קנסי מנו אש
האן אכולה. בין ידעו בין שלא

ידעו והכי משמע מתני' הגונב טלה
והחזירה ומת חייב באחריותו וכן לא ידעו בגניבתו וצחורתו
ידעו: ור' יוחנן **אומר מנין פוטרי שלא לדעת אפילו מנין לא לריך ומנו אש האן ארישא**. והכי קתני הגונב טלה דהיינו ידעו אחרי כן
והחזירו חייב באחריותן היכא דלא מנו אכל לא ידעו בעלים ולא ידעו אשחיותנה ומנו את האן והיא שלימה פוטרי: ורב **חסדא**
אמר לדעת מנין פוטרי שלא לדעת לריך להודיעו. אש לא הודיעו אע"ג דמנו חייב ומנו את האן ארישא והכי משמע מתני' חייב
באחריות בין מנו בין לא מנו אימתי צומן שלא ידעו בעלים בצחורתו ובגניבתו ואש מנו הקך דרישא את האן דלאחר חזרה פטור:
מ"ט

וחלה **אומר איני יודע**. פי' אש הפקיד אלני אכל איני יודע
אש החזרתי לך חייב לכ"ע כמו רישא דמתני' ולסיפא
דמתני' הוא דמדמה לה בסמוך:
רב נחמן ורבי יוחנן אמרי **פטור**. וק"ל כרב נחמן צדיני ופירש
צקונטרס דמשביעין אותו שנועת
היטת שאין יודע דלא עדיף מאלו היה
כופר לגמרי ונראה לסובר צקונטרס
כלישנא קמא דרב נחמן דפרק
שנועת הדיינין (שבועות מ: ושם מ"א).
ד"ה מאן דארישא דקתני הסס מנה
לי צדיך אין וכן צדי כלום פטור
קאמר רב נחמן ומשביעין אותו
שנועת היטת אכל איכא דמתני לה
אסיפא אמנה לי צדיך וא"ל הן למחר
א"ל מנהו לי נחמיו לך פטור דוקא
בסיפא דאיכא דררא דממונא קאמר
ר"נ דמשביעין אותו שנועת היטת
אכל ארישא לא וכן נראה הלכה כשאון
הראשון דלישנא קמא קממא דגמרא
קאמר אכל לישנא דתררא רב חביבא
הוא דמתני לה וצפ"ק דצ"מ (דף ה).
ושם ד"ה אין גבי ההוא רעיא מייתי
נמי לישנא קמא דר"נ אכל ר"ת
אומר דמסקין אין לחייבו שנועת
היכא דליכא דררא דממונא כיון שיש
צ' לשונות וצפ"ק דצ"מ (שם) לאו
דוקא נקט לישנא קמא דהא הסס
איכא דררא דממונא דאתו סהדי
דאכיל תרי מינייהו ושמע ר"י שר"ת
היה מניח לדיינין לחייבו היכא דליכא
דררא דממונא רק שהוא אכל היה
רוינה לדון כן היכא דמודה שחייב
לו אלא שטוען לו פרעמי ראה ר"י
(א) ר"ת לחייב שנועה אע"ג דליכא
עדים דהיא הודאה והיה יכול
לכפור בשעה שטען שפרעמי ואמר
דהשיב שפיר דררא דממונא כמו
היה דמתני לך אע"ג דנבך הודאה
יש עדים ולפי פשט הלכה משמע
דלמאן דמתני אסיפא חשיב לה דררא
דממונא משום דאיכא עדים דהודאה
שא"ל אתמול הן ואין יכול עתה
לכפור ורב האי גאון פי' כמו כן
דלא משביעין ליה היכא דליכא
דררא דממונא ומיהו משמעין ליה
על תנאי שיהא נשמע אש הוא
חייב ואינו מודה לו:
שלא לדעת מנין גבי דא צריך.
והא דלמר ר' אלעזר לעיל
בכונס (ד' טו) הכל צריכין דעת בעלים
חוק מהשבת אבידה אין צ"ל דפליג
אהא אלא יש לפרש הכל צריכין
דעת בעלים היכא דהוי לדעת חוק
מהשבת אבידה שאין צריך אפי' הוי
לדעת שידוע שאבדה לו אותה אבידה:
מ"י

קבאו א מ"י פ"א מהל'
גזילה ואבידה הל' ז'
קמג עשין עג טושי'ע ח"מ
פ"י שסו ספ"ד ורב אלפס
האן וצב"ט פ"ג דף טז.
ושם כל הסוגיא':
קבאו ב מ"י פ"ג מהל'
מ"ה וזה הל' ז'
קמג עשין עג טושי'ע ח"מ
פ"י ע"ג ס"א:
ק"ו ג מ"י פ"ו מהל'
שאלה ופקדון הל' ז'
קמג עשין עג טושי'ע ח"מ
פ"י ע"ג ספ"ב:
ק"ח ד מ"י פ"ג מהל'
מ"ה וזה הל' ז'
קמג עשין עג טושי'ע ח"מ
פ"י ע"ג ספ"ג:
ק"ט ה מ"י פ"ו מהל'
שאלה ופקדון הל'
ז' קמג עשין עג טושי'ע
ח"מ פ"ג ספ"ד:
ק"י ו (מ"י) ס"ט טושי'ע
ח"מ פ"י ע"ג ספ"ד ז'
צב"ט וס"י ע"ג ספ"ד:
קכ"א ז ח מ"י פ"א מהל'
טונו ועשין הל' ט'
קמג עשין עג טושי'ע ח"מ
פ"י ע"ג ספ"ד וס"י ע"ג ספ"ד:
קכ"ב ט י מ"י ס"ה הל'
קמג טושי'ע
ח"מ פ"י ע"ג ספ"ד:
קכ"ג ב מ"י פ"ד מהל'
גניבה הל' י' קמג
עשין עג טושי'ע ח"מ פ"י
ע"ג ספ"ד:
מ"ט